

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

XXVI. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat: sed si quis bonus ad adificationem fidei, ut dei gratiam audientibus. Eph. 4. v. 29.

[urn:nbn:de:hbz:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:1-48281)

dem tuam esse in caelo, discis pariter, esse stabilem, securam, maximèque perfectam.

5. Considera tria fuisse requisita à Christo verbis presentibus, ut gaudeamus. *Gaudete*. ut exultemus: *Exultate*. ut id faciamus eodem tempore, quo ipsius amore patimur, *in illà die*. & ideo tribus istis postulatis, quæ aded dura videntur, opponit totidem præmia jam audita. Gaudio certitudinem retributionis, quia est *Merces*. Exultationi amplitudinem, quia est *multa*. temporarietatem, quia est *in caelo*. Habes, quas pro Christo sustineas, hinc ad veritates no-

tabiles. Sed quamdiu durabunt, unicuique, *in illà die*. ubi est retributio, quam referes, nonne qui fieri igitur potest, ut non gaudeas ut non exultes? forte quis præter afflictio, præmium futurum? quid merces illa, quæ colono præstatur, vel artifice, ipsa quoque est? *Apud Dominum est merces*. Sap. 5. v. 16. & tamen quis exultabilem, quo quisque exultat, est difficilis quidam labor committitur, quanvis neque merces adeo longè esse putanda est. Ecce illam, quamquam primum aderit. *Ecce ipse*

XXVI.

Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat: sed sicut bonæ edificationem fidei, ut dei gratiam audientibus. Eph. 4. v. 29.

1. Considera ex lingua cognosci hominem: *Loquela tua manifestum te facit*. Mat. 26, quippe quem admodum audito pulsu illico advertis, an horologium in turri bene vel malè ambulet, ita paucis auditis verbis idem cognoscis in homine. Jam verò tribus modis debet homo in se ipso rite esse ordinatus, ut sapiens imò sanctus existat. ad se ipsum, ad proximum, ad DEUM. Sufficit ergo, ut tantisper audias loquentem, & mox advertes, an harum ordinationum aliqua desit. nam si audias illum prurumpere in verba audacia, adulatoria, ambitiosa, scurrilia, impatientia, ira-

cunda, livida, obscena, otiosa, mendacia, statim advertis malè esse ordinatum circa se ipsum. Si autem verbum exorbitare verbis dupliciter mordacibus, maledicis, perverbiaculis, contumeliosis, arrogans, mox advertis malè esse ordinatum ad proximum. Et si demum ad DEUM illum etiam procedere ad verba blasphemica, aut perjura, sacrilega, &c. quando olentia hæresin, cito advertis malè esse ordinatum ad DEUM. Verò ad hæc tria genera reducitur *omnis sermo malus*. & ideo ad hæc tria referitur, quidquid Apostolus præcipit, dum dicit: *Omnis sermo malus*

ex ore vestro non procedat. Est autem
 ista male olentis & putridi odo-
 ris, derivata à mala dispositione vo-
 lontatis, sicut à mala dispositione vi-
 scerum derivatur gravis foetensque
 halitus: *Os fatuorum ebullit stulti-
 tiam*, Prov. 15. v. 2. Neque dicas e-
 jusmodi sermonem erumpere ex ore,
 et alii, quin advertas, sicut erumpit re-
 tre halitus, quia ad prostigandam hanc
 excusationem Apostolus uti voluit
 hæc vocibus: *non procedat*. Dicre
 potuit: *Omnis sermo malus ab ore ve-
 stro non profertur*, non sic dixit, sed
 potius: *Omnis sermo malus ex ore ve-
 stro non procedat*, quia si procedat ex
 ore, quocumque modo id fiat, reus jam
 es, sive quia imperasti, ut exiret, sive
 quia efficaciter non impedivisti. &
 quare in Ecclesiastico dixisse putas
 Dominum: *Ori tuo facito ostia, & se-
 ras*, Eccl. 18. v. 28. numquid satis e-
 rat dicere: *facito ostia*? non erat, quia
 si porta seras non habent, indicium est
 non habere custodiam, per eas cuique
 liber est transitus, dixit: *facito seras*,
 ut intelligas tibi præsidendum cum
 clavi in manu, ita ut nulla syllaba ex-
 eat sine licentiâ tuâ speciali, quan-
 quam si efficere velis, ut non plus usur-
 per licentiâ, quam ipsi dederis, castiga-
 illam, cum usurpaverit, fac eam jeju-
 nare plus quam velit: amaritudine ab-
 fruehii, vel calore afflige immodico,
 fatiga in precibus recitandis, quæ ipsi
 displicent, vel saltem ad majus solito
 silentium condemna: videbis, quan-
 to illa sit futura modestior, at si ejus de-

licta punire nolis, nonne signum est te
 saltem præstare consensum?

2. Considera quemadmodum ad-
 hibenda custodia *ori tuo*, ut *omnis ser-
 mo malus non procedat*: ita pariter ad-
 hibendam, ut *procedat, si quis bonus est
 ad adificationem fidei*, unde non præ-
 cepit DEUS ostia ponere labiis, ea quo
 clavo configere, sed serâ claudere: *ori
 tuo facito ostia, & seras*, quia aperienda
 subinde, prout convenire videbitur:
Tempus tacendi, & tempus loquendi.
 Eccl. 3. v. 7. quo posito, quis est sermo
 bonus? sermo bonus is est, qui ostendit
 hominem bene compositum in ordine
 ad se ipsum, proximum, & DEUM. &
 horum quicumque sit, semper ædificat,
 atque ideo semper est *bonus ad adifica-
 tionem fidei*, hoc est, *ad adificationem
 fidelium* phrase usitatâ Apostolo, qui
 sæpius usurpare solet Abstractum pro
 Concreto, sicut cum dixit: *circumcisi-
 onis loco circumcisorum*, *carnis loco
 carnalium*, & sic de aliis, atque hic
 sermo, qui bonus dicitur *ad adificatio-
 nem fidei*, hilariter de ore tuo *procedat*,
 non quòd à te prius obtinere consen-
 sum non debeat, sed quia debet ultro,
 & quasi facilitare nativâ procedere, ad
 significandum sermonem illum, quem
 opportunè cupis ingerere de rebus spi-
 ritualibus, non debere esse coactum,
 non extortum, sed quasi è re natâ se
 insinuet sermonibus, eosque, si minus
 pij sint aliquando, interrumpat. *si quis
 loquitur quasi sermones DEI*, qui pene-
 trant quasi ad fundum animæ sed sua-
 vitate summa. 2. Pet. 4. v. 12. Et hoc

Fff 3 est,

est, quod dicitur: *Si quis sermo bonus est ad edificationem fidei, procedat, nempe opportune occupando locum sibi debitum, non invadat, non irruat, sed naturali passu procedat.* Dices te vereri spiritualem apparere inter homines, & introducere etiam suaviter de rebus sacris colloquia. sed cur vereris? an quod erubescas, an quod vanam gloriam metuas? si ideo, quod erubescas, ne dubita, quia hoc signum est, te tam procul abesse à spirituali perfectione, ut nemo facile te spiritualemente iudicaturus sit ex re tantilla, qualis est loqui de re, quae deberet ordinarium esse apud Christianos argumentum sermonis. numquid esse praetendis civis paradiisi etiam in praesens, cum quasi proscriptus vivis in exilio huius miseri mundi? cur igitur, quia in Babylone versaris, uti pueri in idiomate Palaestinae? si forte ob vanam gloriae metum hac lingua non uteris, maeste animo, quia inanis est metus, planeque frivolus. Intentionem dirige, & tum nihil omnino cura, quid in contrarium offerat phantasia sive scrupulosa, sive perversa. an putas ad alios iuvandos non esse conveniens, ut aliquem videre sinas non raro multa bona, quae facis, quae tu alias malles esse occulta? Hoc est, quod in agro Booz suis messoribus praecipit, nempe ut in metendo excidere sibi paterentur interdum plures spicas, quas alias suis illigassent manipulis, ut Ruth, quae eos eminens sequebatur, liberè & sine rubore pro utilitate sua colligeret: *De vestris quoque manipulis projicite ex industria, ut abs-*

que rubore colligat. Ruth. 2. v. 15. *semper caveas, ne quis obsequium emolumenti praestare in illo genere bonorum? In rebus loquens spiritualibus nitentem spectes sed charitatem quanam erit ista? juvare discipulos scultant, eo modo, quo peccata tenuitate. id quod hoc locutione Apostolus, cum ait: *Omnis sermo bonus est, ad edificationem fidei, dirigere, procedat, ut dei gratiam accipiat.**

3. Considera, cujus generis gratia, quam sermones tui dant audienti, si procedant modo perfecto. omnis generis est, excitans, coronans, sive quovis alio placeat appellare: *Doctrina dabit gratiam.* Prov. 13. v. 15. qui discunt, sunt in statu perfectum, & his discunt spiritum gratiam compunctionis, hoc est gratiam, quae illos miris modis pro ratione necessitatis, & indiget variis. Vel sunt in statu perfectum, & his dant gratiam tantum in perfectionis in bono, quod faciunt profectus, quae est gratia cooperatio. Vel sunt in statu perfectum, & dant gratiam laudandi DEUM, quod audiunt, & gaudendi, quae gratia complens atque coronatio illorum opera bona, *sermo tationis.* If. 28. v. 5. & haec omnibus videtur indicasse Apostolus: *Qui propheta (i. e. qui loquitur rebus sacris) hominibus loquitur*

adificationem, & exhortationem, & consolationem, nempe ad adificationem incipientium, qui erecturi sunt adificationem spirituale: ad exhortationem Proficentium, qui erigunt, & ad consolationem Perfectorum, qui jam excedunt. 1. Cor. 14. v. 4. Incredibile est, quantum producant boni sermones in omni genere hominum. Illi quidem revera plus non possunt quam disponere animos ad recipendam gratiam, quam denique dat DEUS; & tamen ab ipsis dari in fine testatur Apostolus: *Ut audientibus dei gratiam.* quia in hoc maxime illorum virtus consistit, quod certo modo ipsis quoque adhiberi possit collatio gratiae, sicut verba Sacerdotis, cum potestate sua

tam sublimi paenitentes absolvit. Stude igitur quanto potes affectu his sermonibus, tantoque magis, quia nihil utilitatis praestare potes audienti, quin tantundem ad te redeat: *Qui inebriat, ipse quoque inebriabitur.* Prov. 11. v. 25. supposito nimirum, quod de rebus sacris cum eo loquaris, qui de his agit libenter. unde concludit Apostolus: *ut dei gratiam audientibus non contemnentibus.* quia si quis sermones istos contemnat, quis dubitet illi exponendos non esse ad publicam censuram? *Est tacens non habens sensum loquela, quod est timidi. Est tacens sciens tempus aptum.* quod est sapientia.

Eccl. 20. v. 6.

XXVII.

Intrans in domum meam conquiescam cum illa: non enim habet amaritudinem conversatio illius, nec tadium convictus illius, sed latitiam & gaudium. Sap. 8. v. 16.

Considera sermonem esse de sapientia Divina sponsa illa, quam deam eligere, cum qua conversari, & convivere oportet, ita ut in ea repetita quierem maximam per exercitium orationis non tantum quotidiana, sed assidue, quae nomine conversationis & convictus significatur. Convictus semper habet conversationem adjunctam, nisi casu impediatur, sed non ita conversatio convictum. Conversantur, qui in eadem civitate versantur; convivunt, qui in eadem domo exi-

stunt. Conversatio dicit interruptum commercium, convictus continuum. sic omnino cum DEO rem se habere puta. Quidam mane quotidie cum illo agunt, devotam faciendo orationem, sed interdum deinde de illo vix cogitant. & hi dici possunt cum illo conversari. Alij non solum mane agunt cum ipso, sed toto die per familiare Divinae praesentiae exercitium: & isti non solum conversantur, sed etiam convivunt. de quorum numero tu es? an satis tibi est conversari cum Domino,